

La Fira de la Mediterrània, a fons

REPORTATGE. La professionalització consolida la Mediterrània, que portarà **100.000 visitants** a Manresa i hi deixarà **uns 13 milions d'euros**. La quinzena edició de la Fira Mediterrània es celebrarà a Manresa del 8 al 11 de novembre amb novetats respecte anys anteriors. **David Ibáñez** substitueix **Tere Almar** en la direcció artística, i intentarà donar un aire lleugerament diferent a una Fira que no ha quedat al marge de la crisi econòmica i que ha vist el seu pressupost reduir un 10% en comparació amb l'edició anterior.

David Ibáñez, director artístic de la Fira, admet que "és normal que els manresans vegin la Mediterrània més com un festival, però és una fira. Això vol dir que és una congregació en un lloc determinat de mercaders que exposen béns i mercaderies durant un període delimitat. Per tant, en aquest sentit, tenim una **dobla funció**: ser una porta d'entrada i de sortida". Porta d'entrada a artistes d'arreu del món a l'estat espanyol i especialment a Catalunya, i porta de sortida pels artistes catalans d'arrel tradicional al mercat exterior, sobretot europeu. Per tant, com a mercat que és, l'objectiu principal de la Fira és facilitar la **contractació** dels espectacles programats per part dels programadors inscrits. El nombre de propostes artístiques acostuma a girar al voltant del centenar.

Video: http://www.youtube.com/watch?v=HNYAKKuiaG8&feature=player_detailpage

Majoritàriament es tracta d'espectacles catalans, però el ventall s'obre cap a d'altres zones de la Mediterrània: fins ara han passat per la Fira artistes de llocs tan propers com Occitània o el Piemont. I de més lluny encara, de Grècia i del Líban. Del Magrib i del Pròxim Orient, entre d'altres. Atrets per aquesta oferta excepcional, cada any s'inscriuen a la Fira Mediterrània més de **mil professionals** d'arreu del món. En aquest context, la Fira pretén incentivar la creació de noves produccions artístiques de qualitat i acostar-les al gran públic, esdevenir aparador i punt principal d'exhibició per al sector i actuar com a **punt de trobada** de professionals d'arreu dels Països Catalans, així com crear un fòrum d'intercanvi cultural entre els diferents pobles de la Mediterrània.

Un altre dels objectius de la Fira és **internacionalitzar** les creacions artístiques que es fan a Catalunya. En aquest moment, no tots els sectors passen pel mateix moment. David Ibáñez apunta que el teatre de carrer porta molta feina acumulada des de fa 25 anys i ja s'ha fet un nom a nivell europeu. En canvi, a nivell de música d'arrel "caldrà més indústria i que es creïn eines per exportar a l'estranger. Aquí hi ha molta feina i no és una tasca fàcil, però la Fira és una eina molt bona", manifesta.

La Fira Mediterrània és un esdeveniment que, en paraules del Conseller de Cultura de la Generalitat **Ferran Mascarell**, és en la centralitat cultural del país, i actua com a eina útil per a la creativitat artística, més en aquests moments econòmicament difícils en què la seva funció catalitzadora i de motor econòmic és més necessària que mai.

Novetats

Segons David Ibáñez, la principal novetat respecte a anys anteriors serà el caràcter **multidisciplinar** dels espectacles, que assenyalava com el futur de les arts escèniques. Un clar exemple d'aquest caràcter multidisciplinar és l'espectacle inaugural de la Fira: Tuétano, del ballarí Andrés Marín, sens dubte un dels més prestigiosos creadors del ball flamenc actual. Hi haurà una impactant combinació d'elements d'avantguarda amb flamenc tradicional així com la participació de tres artistes excepcionals: la ballarina Concha Vargas, la cantant La Macanita i l'artista de circ català Jordi Aspa.

A més, Ibáñez explica que la majoria d'espectacles seran unes propostes "molt atrevides per

intentar explorar nous límits de la cultura d'arrel i mantenir les tradicions que corren el risc de quedar oblidades". Bona mostra d'aquesta intenció és el cicle **Nostrum** que es farà a la **Seu**, que tindrà actuacions com la polifonia corsa, el cant d'estil valencià, un recital del llaüt àrab o d'un grup de música medieval actualitzada. "Intentem expressar uns patrimonis que han de ser protegits i ajudar a donar visibilitat a aquests artistes", comenta Ibáñez.

Video: http://www.youtube.com/watch?v=UGRhLQ5sJF8&feature=player_detailpage

Programació en pdf

Una altra de les novetats implementades pel nou director artístic serà un increment de la **participació popular** en alguns dels espectacles: "volem demostrar que el batec de la cultura continua, tot i les dificultats, al cor de la nostra societat", afirma. En aquest sentit, a tall d'exemple, per l'espectacle de projeccions **mapping** (a les façanes dels edificis) s'ha recorregut a cent nens de l'escola **La Flama** perquè a través de la seva visió de les tradicions generin les imatges que seran projectades. També s'intenta variar respecte edicions passades pel que fa als formats escènics i amb la importància que tindran enguany els espectacles familiars, com Lava, un dels més originals dels darrers temps, que té lloc en una tenda de campanya i introdueix als nens en una història fantàstica on realitat i ficció es confonen amb l'objectiu d'investigar formats innovadors. Igualment és una novetat d'enguany la cerimònia de cloenda, que s'articularà a partir de projeccions audiovisuals a la façana de l'Ajuntament i, segons David Ibáñez, tindrà aparicions sorpresa molt importants. El responsable és **Isaki Lacuesta**, que farà referències i al·lusions a diverses celebracions com són la Dansa de la Mort de Verges o la **Misteriosa Llum** de Manresa. La banda sonora original està signada per la compositora bagenca **Laura Casaponsa**.

Del 2002 al 2005 hi havia un país convidat cada any. Segons **Jordi Bertran**, gerent de la Fundació Fira Mediterrània, abans la Fira no era internacional ni tan sols es deia Mediterrània, i "va ser una eina per passar d'un mercat nacional a un d'internacional. Ara ja vivim amb normalitat que els altres territoris de la Mediterrània siguin aquí, i entenem que aquest és un factor facilitador perquè els nostres artistes viatgin fora". Des de l'any 2008 hi ha la figura d' **artista convidat**.

L'artista convidat d'enguany és el cineasta català Isaki Lacuesta, guanyador de la Conxa d'Or del darrer Festival de Cinema de Sant Sebastià. "La figura de l'artista convidat, introduïda molt encertadament per la meua antecessora, Tere Almar, permet bastir un discurs artístic personal per a la Fira, i alhora reflexionar sobre el què i el com de la cultura d'arrel", declara David Ibáñez. A més, el director artístic assegura que mantenir la figura d'artista convidat permet canviar d'àmbit i buscar nous camins, "explorar una nova cultura d'arrel contemporània sense perdre de vista la tradició". Fins aquest any, el **sector audiovisual** no s'havia tocat mai.

Ferran Mascarell i David Ibáñez el dia de la presentació del director artístic Foto: ACN/Laura Busquets

L'eix temàtic de la Fira depèn de la direcció artística de cada any: "La Fira Mediterrània de Manresa confia els criteris artístics a la direcció artística, per garantir la independència de les seleccions. Aquesta es dota a més d'una comissió per fer la tria encara més plural", afirma Bertran. Per aquesta quinzena edició de la Fira, Lacuesta ha preparat una sèrie d'intervencions amb un fil conductor principal, el **traspàs intergeneracional**: com les tradicions, els coneixements, els llegats... es transmeten de pares a fills, de mestre a alumne, de generació en generació. En aquesta línia, plantejarà com un ballarí tradueix l'essència del seu mestre, com un poeta escriu amb cal·ligrafia pròpia un vers inspirat en la seva generació precedent o el solo d'un trompetista de jazz reinterpretant una melodia tradicional de la seva infantesa. Fins i tot, gràcies al seu caràcter empeltador, s'atrevirà a investigar què succeeix quan col·loques els peus d'un ballarí expert en coreografia en les botes d'un futbolista, especialment si aquest és **Ronaldinho** i xuta de xilena, o quan barreges cinema i pintura, dansa i circ, realitat i ficció, poesia i fogons... En definitiva, una mescla de totes les disciplines artístiques, una de les apostes i objectius del nou

director artístic David Ibáñez.

L'avançament de la programació d'alguns dels noms principals que participaran a la Fira desvetlla artistes que no havien estat programats amb anterioritat al mercat manresà. Entre altres caps de cartell que es podran veure a la Mediterrània enguany sobresurt la presència de **Noa**, la cantant israeliana, que estrenarà nou repertori, en primícia mundial. També destaca la participació especial del trompetista sard **Paolo Fresu**, considerat com un dels grans del jazz europeu.

Finalment, hi haurà la novetat de les nits temàtiques, que es faran al popular Envelat Milcentenari, i que estaran dedicades a dues importants escenes del mercat musical: la **rumba catalana** i el **ball folc**, ambdues amb potencials d'exportació i la necessitat de ser reivindicades.

Ubicació

El regidor de Cultura de l'Ajuntament de Manresa, **Joan Calmet**, explica que davant l'actual context de crisi econòmica tenia clar que no hi podien abocar molts diners, i que per tant han intentat ajudar a la Fira a tenir menys despesa: "Coincideix en el temps, amb la necessitat que tenen de traslladar-se del carrer Guimerà i els oferim anar a la planta baixa de la **Torre Lluvià**, conjuntament amb el Col·legi d'Arquitectes. Així mateix, la instal·lació de la **Llotja** a la plaça Porxada els suposava una despesa molt important i per això els vam oferir la possibilitat d'anar al **Museu de la Tècnica**" apunta Calmet.

I és que enguany, la Llotja esdevé edifici i es trasllada als dipòsits vells de Manresa, al Museu de la Tècnica. En aquest recinte no només hi haurà estands ocupats per agències de contractació o empreses distribuïdores, com en anys anteriors, sinó que acollirà també un escenari per tal que els professionals puguin veure actuacions sense haver de desplaçar-se. S'oferiran tres actuacions diàries en horari especial per a programadors. D'aquesta manera, en paraules de David Ibáñez, "s'apropen la oferta i la demanda". L'objectiu és que s'hi puguin trobar nous models de negoci que puguin oxigenar la creació cultural i fer-la més sostenible, així com augmentar les exportacions catalanes -ara una tercera part del conjunt de l'Estat- a nivell internacional: "Els professionals contractants i els venedors estableixen contactes, capten idees per exportar-les, acorden cites i intercanvien emails i adreces, i això serà molt positiu per buscar solucions a la crisi actual i obrir-se a nous mercats i noves idees", puntualitza el director artístic. A més, per primera vegada en els seus quinze anys, la Llotja estarà oberta als espectadors no professionals. Segons Calmet, el Museu de la Tècnica és un bon lloc com a Llotja de contractació: "Està ben connectada amb autobusos i es pot utilitzar el pàrquing de l'estació d'autobusos, pràcticament buit els caps de setmana".

Pressupost

La Fira Mediterrània redueix el seu pressupost un **10,7%** respecte del 2011, aprima el nombre de companyies en una vintena i ajusta les nacionalitats de procedència dels artistes de **24 a 12**. Això no obstant, segons el director artístic, amb menys pressupost, el nivell d'activitat és igual que altres anys: "Tot i que hi haurà menys companyies, les presents faran més actuacions. Penso que aquest procés s'accentuarà en el futur. Cal acotar l'activitat perquè sigui més intensa en lloc de tan massiva", assegura Ibáñez. Així, **101 companyies** (60% catalanes, 24% espanyoles i 16% internacionals) presentaran **106 espectacles** diferents en **210 sessions**, 95 de les quals seran de pagament. Unes altres 70 activitats addicionals (el 25% del programa) seran adreçades als professionals acreditats. En aquest sentit, el gerent de la Fira, Jordi Bertran, apunta que els cicles fan canviar els sistemes de treball: "Els que aborden la situació com un repte poden arribar a estar més preparats per al futur. Crec que el sector artístic i en general el cultural s'ha posat a treballar per assolir aquesta adaptació als nous temps. Per això, avui les fórmules de contractació han canviat", afirma. A més, afegeix que el nou estudi d'impacte en el sector cultural que han encarregat a la Fundació Universitària del Bages i el que la Coordinadora de Fires de l'Estat ha demanat a la Universitat Carlos III permetran constatar aquesta transformació contundent que estem experimentant.

Pau Riba i la banda Gripaus actuaran a Manresa en un espectacle retrospectiu.

L' **Ajuntament** reconeix que hi posa **100.000 euros**, un 10% sobre el total d' **1.100.000 euros**. **800.000 llargs** provenen de la **Generalitat**, **100.000** de **La Caixa**, que substitueix Caixa Manresa, i la resta d'aportacions diverses. Joan Calmet explica que quan va arribar a la conselleria de Cultura, el Secretari General del Departament li va comunicar que la Fira havia de fer un pas endavant, com al seu moment va fer el **Mercat de Música de Vic** o la **Fira de teatre al carrer de Tàrraga**, de tal manera que la ciutat se l'havia de fer seva i desenvolupar-la directament: "Aquesta opció no ens desagradava, perquè és un repte que ens arriba com a Fira ja consolidada, en un moment en què sortíem d'una tretzena edició que havia sortit absolutament exitosa, però alhora se'ns donava una rebaixa del pressupost molt considerable, gairebé del 50%", recorda. Un més després, Calmet i l'alcalde Valentí Junyent es van reunir amb el Conseller de Cultura, Ferran Mascarell, amb qui "vam parlar de la nostra angoixa per la rebaixa tan considerable del pressupost, que significava una disminució de recursos, i ens va assegurar que per la 14 edició la rebaixa tan sols seria del 10%, com així va ser i vam tirar endavant amb el mateix esquema de funcionament que fins aleshores". Sobre la certesa que l'alcalde Valentí Junyent va haver d'estar alerta per tal de recuperar les xifres de l'esborrany del pressupost del Parlament, que eren més altes del que els oferien finalment, Calmet assegura que no sap si es va arribar a quantificar: "El que sí sé és que en la reunió que vam tenir es va parlar d'unes xifres, però a nivell intern del Departament no sé com funcionen. Quan vam baixar a parlar amb el Conseller a Barcelona ens va confirmar que el pressupost per la Fira només havia baixat un 10%. I que no patíssim, perquè se n'havia parlat de baixar-lo a la meitat, però no s'havia concretat en res", conclou.

Per a Jordi Bertran, "la Fira de teatre al carrer de Tàrraga ha ajudat molt al creixement de la Fira Mediterrània en les darreres quatre edicions gràcies a compartir experiències i treball". En aquest temps Manresa ha equilibrat el seu pressupost -en el qual l'aportació de la Generalitat ha baixat a la meitat- amb la seva oferta, doblant amb escreix el volum d'espectacles i d'activitats. "En definitiva, calia eficiència i l'hem cercada. Crec que la millor auditoria és la que han realitzat els estudis externs de la **Universitat de Deusto**, la **Fundació Universitària del Bages** i el **Laboratori de Turisme de la Diputació de Barcelona**, que parlen d'un impacte total de **13 milions d'euros**, sumant l'impacte cultural i l'impacte local i comarcal", manifesta. Segons l'estudi d'impacte econòmic realitzat fa tres anys per la **FUB** i la **UAB** (enguany es torna a portar a terme), la Fira aporta directament nou milions d'euros a la ciutat. Això significa que "cada euro invertit es multiplica per set", segons David Ibáñez, que afegeix: "Al marge de la projecció mediàtica que li dona a la ciutat, que si hagués de pagar una campanya publicitària amb aquest impacte li costaria una fortuna". Durant els dies que dura, passen per Manresa unes **100.000 persones**.

Perspectives

Per a David Ibáñez, la Fira encara té molt camí per recórrer. "El repte és potenciar-la a nivell que sigui més coneguda en l' **àmbit professional internacional**, que és una tasca que en els darrers temps s'ha procurat i en què cal seguir insistint. Hem d'aconseguir ser un gran mercat d'arts escèniques d'arrel tradicional, i implicar-hi tots els agents de la indústria cultural", subratlla.

Segons Jordi Bertran, la Fira Mediterrània de Manresa té avui una visibilitat important en el sector artístic internacional. Afirmar que no és banal que en poc temps hagin estat convidats a explicar el projecte en fòrums tan importants com la fira Womex a Copenhaguen (Dinamarca) -el mercat més gran de músiques del món-, la fira musical BabelMed de Marsella (França) -amb uns compradors essencialment francòfons-, la fira interdisciplinària de Freiburg (Alemanya), el Simposi Internacional de Focs Artificials celebrat a Malta, el Celtic Connections de Glasgow -el festival musical més important del món celta-, la fira Medimex de Bari (Itàlia) -nova però amb una força creixent en el vessant musical-, el megafestival de teatre de Bogotà -Colòmbia-, o el Festival Iberoamericano de

Cádiz. "En cadascun d'aquests fòrums s'han interessat per un o altre aspecte de la nostra cultura d'arrel, des de la música a l'ús patrimonial i teatral de la pirotècnia, des de com organitzar un mercat artístic fins als estudis d'impacte amb els socis universitaris", assenyala el gerent de la Fira. En alguns casos com Glasgow, Freiburg, Marsella o Bari, han estat acompanyats per grups catalans que aquests certàmens havien vist prèviament a la Mediterrània. En el vessant negatiu, destaca que "no hem avançat prou en la professionalització dels que volen sortir del mercat nacional, ja que per exemple enguany una formació d'aquí ha estat incapaç de generar una factura normalitzada, cosa que li ha impedit exportar-se".

El gerent de la Fira Mediterrània, Jordi Bertran, atenent als mitjans de comunicació.

Al seu torn, Joan Calmet declara que la Fira tindrà futur "en la mesura que generi negoci i sigui una feina útil, que de moment ho és, i els professionals vulguin venir a Manresa". Afegeix que cal aconseguir que els espectacles generin negoci per la ciutat, i siguin prou bons per atreure gent d'Igualada, Vic i de les diverses poblacions catalanes.

La Fira, tot i que es fa i es desenvolupa a Manresa, la treballa la **Fundació**, on el pes més important correspon a la Generalitat. L'Ajuntament de Manresa en forma part, hi participa i opina, però hi ha un gerent i una direcció artística que són en definitiva els responsables directes del seu funcionament. És la Generalitat, al darrera, la que marca les directrius. Tanmateix, per a Joan Calmet, tot i que la gestió, la producció i el manteniment de la mateixa corren a càrrec principalment de la Generalitat, això no significa que la Fira se'n pugui anar cap un altra banda: "Està **ben arrelada** a Manresa. En alguna època sí que s'havia posat damunt la taula la possibilitat de que anés a un altre lloc, però penso que cada cop és més manresana", tranquil·litza.

Per a Jordi Bertran, gerent de la Fundació Fira Mediterrània, Manresa és una ciutat "molt posicionada teatralment i musicalment en el mapa de les programacions estables professionals, gràcies al treball -entre d'altres- del Galliner, de Manresana d'Equipaments Escènics, de la Casa de la Música, de Propaganda pel Fet i de les manresanes i manresans, bagenques i bagencs, que ho fan possible assistint-hi i gaudint d'aquests serveis".

Segons Bertran, el conseller Mascarell parla d'un **país estructurat en ciutats**, i les fires artístiques en són un esplèndid exemple: "Catalunya és un país de fires artístiques. Manresa, en concret, és l'arrel entesa com a factoria del coneixement dels nostres temps. Totes les ciutats amb fira artística són capitals de comarca, no capitals de demarcació provincial, i totes tenen unes mides apamables que fan més fàcil el treball organitzatiu i el gaudi dels espectadors", analitza. Aquests dos trets contribueixen a forjar el mapa cultural del país i a reequilibrar-lo al voltant del vèrtex capital que és Barcelona. A diferència d'algunes d'aquestes poblacions, Manresa té uns escenaris teatrals i musicals ben equipats i abundants: el **Kursaal** -amb les seves diferents sales-, **Teatre Conservatori**, **Stroika**, **Sielu**. Bertran afegeix que alhora té espais patrimonials de primera magnitud com la Seu, el Museu de la Tècnica, el carrer del Balç i "un teixit urbà medieval salpebrat de joies modernistes".

15 anys d'Història

L'origen de la Fira d'Espectacles d'Arrel Tradicional neix fruit d'un **conflicte**. Així, l'any 1995, abans de les eleccions municipals, es va celebrar una **Mostra de Cultura Popular del Bages**, al parc de l'Agulla, amb una aportació molt notable de Supeco, de la família Torres, que acabaven d'obrir un important supermercat. La festa va ser impactant pel que fa al Bages. Però el 1996, ja no es va poder repetir per manca de patrocinadors.

Aleshores, les entitats manresanes es van enfadar molt amb el nou regidor de Cultura, **Ramon Fontdevila**, qui també es va queixar enèrgicament davant de la Generalitat, per la situació creada. Va ser **Lluís Puig** Gordi, que curiosament avui és el director general de Cultura Popular, qui va posar la dosi necessària d'intel·ligència per solucionar el problema que

s'havia creat. En aquells moments, **Joan Vidal i Gaiolà**, que fou el primer director del Centre de Promoció Cultural, volia fer una festa amb botifarrada, sense inversió cultural. Tot i així, el terrassenc Lluís Puig, que feia les funcions de cap de servei de difusió cultural, d'acord amb la subdirectora del CPCPTC, Pepa Ninou (exdona del Conseller d'Interior Felip Puig) procedent de Serveis Socials, van entendre que la festa podria convertir-se en un aparador. Des de Manresa, s'ha de reconèixer que es ven bé el projecte de transformar la Mostra del Bages en una Fira de caràcter nacional, compatible per tant amb les de Tàrraga per les arts escèniques generalistes, Vic per la música d'abast ampli, Sitges pel cinema internacional, Reus pel circ o Igualada pels públic familiars.

Inicialment, la nova fira compta amb l'oposició de l'alcalde socialista Jordi Valls perquè considerava que l'oferta no anava més enllà d'afavorir una simple fira de l'espardenya. Valls matisa, però, "de seguida em vaig adonar que li podíem donar la volta i fer-la nostra, sempre i quan la Generalitat n'assumís el finançament". Així doncs, la Fira interessa al conjunt del tripartit català que es va adonar que podria servir per repensar la tradició en l'àmbit dels Països Catalans, ja que la nova fira hauria de tenir una clara voluntat professional. Aquell any, d'altres ajuntaments com ara Igualada o Vic, també es van interessar per la fira, però des d'un bon començament Joan Vidal i Gaiolà també va tenir clar que calia apostar per Manresa i es va comprometre a buscar els diners necessaris per a dur a terme la primera edició. La Generalitat gairebé hi va abocar 50 milions de les antigues pessetes i va consensuar amb l'Ajuntament de Manresa la voluntat conjunta de no fer una mostra folklòrica descontextualitzada, que possiblement ja hauria satisfet les aspiracions d'alguns balladors o geganters, sinó que va triar clarament per l'opció d'aparador amb propostes professionals, la qual cosa implicava repensar el paper que calia donar-li a l'associacionisme, alhora que es donava valor a una nova forma d'ocupar el carrer. Era el **novembre de 1998**.

Així doncs, aquell 1998, la primera fira va ser presidida pel regidor de Cultura de l'Ajuntament de Manresa, Ramon Fontdevila, que va convidar els altres ajuntaments, fonamentalment del Bages, en una fórmula de transició en què Vidal i Gaiolà beneeix que es faci a Manresa. El tàndem format per **Pepa Ninou** i Lluís Puig (amb funcions de primer director artístic de la Fira 1998-2000) és renovador amb idees noves. Durant els seus primers quatre anys, la Fira compleix els objectius d'aparador dels Països Catalans i de mercat de compra venda. Per exemple, cal remarcar que al segon any de la Fira, un responsable de l'Ajuntament de Burgos, contracta els Cavallets de Manresa, per actuar a la festa major de la capital castellana, amb l'estada pagada i 50.000 pessetes extres. És a dir que es van començar a fer operacions culturals que funcionaven econòmicament. Aquests primers anys, l'èxit de la Fira contrastava amb les penúries de la Festa Major. La societat manresana s'havia acostumat a unes actes d'inauguració i cloenda de la Fira que costaven uns cinc milions de pessetes i permetien actuacions de caire internacional espectaculars i de qualitat a Manresa com ara a la plaça Mil·lenniari, al Congost o al solar de les Bases de Manresa, mentre que per la Festa Major, el Consistori local no es podia gastar més de **800.000 pessetes**, de manera que molts manresans consideraven pobre la principal festa ciutadana.

Aquest intent de renovació de la Cultura Popular genera un discurs per tal de repensar l'associacionisme i el concepte obert de la tradició arreu dels Països Catalans. Per assolir aquests objectius s'hi dediquen xifres astronòmiques, en un 90% a càrrec de la Generalitat, mentre que l'Ajuntament tan sols hi aporta el 10% restant, alhora que vetllava el programa, oferia idees pròpies com a membres de la Comissió Permanent i cedia les diverses infraestructures. Després dels primers dos anys es comencen a afinar els canvis en la gestió, així per exemple, Jordi Bertran és el nou director artístic (2001-2005). El 2003, Joan Vidal i Gaiolà es veu forçat a plegar com a conseqüència del resultat de les eleccions autonòmiques catalanes, però encara té temps d'idear el nom Mediterrània per la Fira. Aleshores es crea una crisi dins del departament de Cultura Popular que dura sis mesos fins que el PSC decideix nomenar director general de Cultura Popular, el

badaloní **Ferran Bello**, que topa amb el Secretari de Cultura del primer Tripartit. La Fira de novembre del 2004 encara porta el segell Fontdevila, però es nota que Bello se la mira amb autèntica desconfiança i la viu des de la distància. Així per exemple, l'interessa més la fira andalusa de Santa Coloma, i per això era conegut popularment, amb el sobrenom del **"tapes"**.

Ramon Fontdevila és un dels personatges clau en la història de la Fira. Foto: Clàudia Benavent

Tot i així, ben aviat s'adonà que la Fira Mediterrània és un aparador, un mercat que a més a més, genera discurs. Així que hi vol introduir el flamenc i repensar la tradició. Hi posa recursos i en contra del que opinaven els governants convergents anteriors fa una aposta decidida pel repte de manresanitzar la Fira, de manera que posa les bases per la creació d'una Fundació, per tal de desenganxar-la del departament de Cultura. Tot i discrepar conceptualment de la Fira, Bello aconsegueix la simpatia dels manresans en assolir el repte de manresanitzar la Fira. Amb ell, també s'incorpora **Caterina Mieras**, però acabarà el seu mandat amb Ferran Mascarell, que només s'hi estarà 7 mesos. Durant aquesta etapa encara circulen diners i del fons de les caixes d'estalvi també se'n destinen a la Cultura Popular. El Departament de Cultura de la Generalitat atorga a la Fira de Manresa **un milió i mig d'euros**, mentre que l'Ajuntament local no passa dels cent mil, si bé participa amb coneixements, ja que des dels serveis jurídics es tutela la Fundació i també es lloga un local al carrer Guimerà que ha durat fins el 23 d'octubre d'enguany en què s'ha completat el trasllat a la Torre Lluvià, compartint espai amb el Col·legi d'Arquitectes. La Fundació la formen la Generalitat i l'Ajuntament de Manresa. Presideix el Conseller de Cultura i vicepresideix l'alcalde. També hi ha el director general de Cultura Popular i el regidor de Cultura de l'Ajuntament de Manresa, amb dos tècnics de cada organisme. L'executiu presidit pel director general de Cultura Popular i vicepresidit pel regidor de Cultura manresà s'ha de reunir al menys un cop cada tres mesos.

Amb les noves eleccions del 2006 retornen els canvis al front de la Generalitat de Catalunya. **Joan Manuel Tresserras** és el nou Conseller de Cultura que nomena Ramon Fontdevila com a director del Centre de Cultura Tradicional i Popular, càrrec que al cap d'un any ja es normalitzarà definitivament com a Director General de Cultura Popular. Tresserras s'adona que la Fira és molt cara, així que decideix donar-li continuïtat, però racionalitzant-la. La seva filosofia passa per aprofundir en el discurs i guanyar en eficiència.

Així, el 2007 es canvia el director artístic, **Antoni Xuclà**, que havia entrat el 2006 i tot i contractar bons espectacles de països llunyans, els nous dirigents consideraven que no ajudaven a crear un mercat propi. Per tal que l'aparador d'espectacles revertís en el nostre mercat es va fixar el gener de 2008, Tere Almar, sinònim de modernitat, que gira el mitjó de la cultura popular. Toparà amb el presidencialisme del gerent **Francesc Melià** que serà invitat a plegar. Amb Almar, el novembre del 2008, es dona protagonisme al teatre de carrer amb Xarxa teatre dels directors Leandre Escamilla i Manel Vilanova, de Castelló; el 2009, Carlos Santos munta una cantata a la plaça Major amb la participació de corals i cors claverians que demostra que les entitats locals s'incorporen plenament al nou espectacle. Es demostra que la cultura popular és energia renovadora, on la tradició s'explica en la modernitat. Continuant en aquesta línia, Cesc Gelabert, el 2010, barreja els sardanistes amb els professionals de la seva companyia de dansa, de manera que torna a posar en contacte la tradició amb la modernitat com a eina de creativitat.

Els darrers anys, tot i que s'han perdut algunes de les aportacions dels beneficis que feien les grans caixes catalanes i la Generalitat també ha anat **retallant** les seves **subvencions**, la Fira no se n'ha ressentit.

El regidor de Cultura de l'Ajuntament de Manresa, Joan Calmet.

Ferran Mascarell continua donant suport a una Fira que genera mercat a l'entorn de la cultura popular, entesa com a eina de creació. El febrer del 2011, Lluís Puig Gordi, manté Tere Almar fins el gener del 2012, en què es substituïda per David Ibáñez en la direcció artística. Joan Calmet

explica la seva versió dels fets: "penso que havia acabat el seu contracte i no es va exercir l'opció de renovar-la. D'entrada, tant a l'alcalde com a mi ens va sorprendre molt. Quan la Tere ens va trucar per dir-nos que no continuava, ni ell ni jo en sabíem res. Estàvem dins del cotxe, a prop de

Regió7, i al cap de dos minuts em va trucar la Susana Paz perquè li confirmés la notícia. Amb nosaltres, la Tere tenia bon feeling i la valoració general del sector respecte a la seva feina també era positiva. A nosaltres ens hauria agradat una mica més de continuïtat, però la decisió final depenia de la Generalitat i més concretament de Lluís Puig". Tere Almar **declina fer cap tipus de declaració**.

Pep Garcia, que durant molts anys havia actuat com a director tècnic de la Fira, al capdavant del management i organització d'actes a la via pública, és substituït arran de l'obligació en què es troba el gerent Jordi Bertran, per tal de treure el càrrec a concurs públic. S'hi presenten diverses empreses però, curiosament, s'atorga la feina a l' **empresa Vesc**, de Terrassa, creada per Lluís Puig, que n'és el **propietari real**.

La Fira Mediterrània és una fita assolida amb una estructura estable a Manresa: Fundació i personal responsable que han consolidat un marc ideal per als intercanvis professionals entre programadors i artistes. El gerent, Jordi Bertran, ens concreta aquesta estructura de funcionament: "La Fira Mediterrània actual és organitzada per una Fundació del **sector públic**. Això vol dir que, d'acord amb la normativa vigent a nivell estatal, el sector públic no crea noves places. Per tant, l'estructura de personal és la mateixa tot l'any. Tenim cinc persones. La resta de serveis que són necessaris per al desenvolupament dels dies concrets de la Fira van a càrrec de terceres empreses, que participen en els diferents procediments públics de selecció".